

© Мұхаддес Китапты аударыў Институты, 2004

Тимофейге жазылған бириńши хат

Китап ҳаққында мағлыўмат

Бул хатты елши Павел Кудайдың хызметшиси, жас жигит Тимофейге жазған еди.

Тимофейдин әкеси грек, анасы яхдий болып, ол кишкане бала ўақтынан Кудайдың сөзин жақсы билетуғын еди ҳәм ол бойынша тәрбияланған еди. Тимофей Павелдин бириńши сапарының ўақтында оның менен танысып, ол арқалы Ийса Масихты қабыл еткен болыўы мүмкін (Елш. исл. 14:6, 7). Павел өзинин екинши сапарының ўақтында Листра қаласында болғанда Тимофейди ушыратып қалып, оны өзинин барлық сапарларында бирге алып жүрди (Елш. исл. 16:2, 3).

Сапарларының бириńде Павел Тимофейди Азия үлкесинин (хәзирги Туркияның қубла-батыс бөлеги) пайтахты Ефесте болған Тимофейге исениўшилерди жалған мұғаллимлердин тәсиринен саклауды, жәмәэт жетекшилерин тайынлауды ҳәм Ийса Масихтың садық хызметшиси болыўды буйырады.

Павел хатта исениўшилер жәмәэтинин дүзилисine ҳәм ондағы тәртипке үлкен итибар береди.

Бириңиши бап

Сәлемнама

¹ Күтқарыўшымыз Қудайдың ҳәм үмитимиз Масих* Ийсаның буйрығы менен Масих Ийсаның елшиси болған мен, Павелден, ² исенимдеги ҳақыйқый улым болған Тимофейге сәлем! Әкемиз Қудай ҳәм Ийемиз Масих Ийса саған мийрим, рехим ҳәм тынышлық берсін!

³ Мен Македонияға кетип баратырғанымда саған өтиниш еткенимдей, Ефесте қал. Ол жердеги айырым адамларға жалған тәлийматларды үйретпейді, ⁴ аңызлар ҳәм шексиз шежирелер менен бәнт болмауды буйыр. Булар исенім арқалы билинестуғын Қудайдың ислерине пайда бериўдің орнына, тартысларды келтирип шығарады. ⁵ Ал бул буйрықтың мақсеті болса – пәк жүректен, таза ҳұжданнан ҳәм ҳақыйқый исенимнен сүйиспеншиликті пайда етиў. ⁶ Гейбир адамлар булардан жуз бурып, бос гәплерге ерип адасты. ⁷ Олар нызам мұғаллими болыуды қәләйди, бирақ нени сөйлеп ҳәм нени табан тиреп тастыбықладап атырғанын түсінбейді.

⁸ Дұрыс қолланған адам ушын Мухаддес Нызам пайдалы екенин бизлер билемиз. ⁹ Және де, Мухаддес Нызам ҳақ адамлар ушын емес, ал нызамды бузыўшылар ҳәм бойсынбайтуғынлар, қудайсызлар ҳәм гүнакарлар, мухаддес емеслер ҳәм мухаддес нәрселерди сыйламайтуғынлар, ата-анасын өлтиретуғынлар, адам өлтириүшилер, ¹⁰ бузыклар, өз жынысындағы адам менен қосылыўшылар, адамды урлап сатыўшылар, өтирикшилер, жалған гүўалық бериўшилер ҳәм дұрыс тәлийматқа карсы ис кылатуғын басқа ҳәммे ушын колланылатуғынын билемиз. ¹¹ Дұрыс тәлиймат болса, алғыс-мақтаўларға ылайық Қудайдың уллы Хош Хабарына тийкарланған. Усы Хош Хабарды Қудай маған исенип тапсырды.

Павелдин Қудайдың мийрими ушын миннетдаршылық билдириүи

¹² Маған күш-куяут берип қойған Ийемиз Масих Ийсаға миннетдаршылық билдиремен. Себеби Ол мени садық деп есаплап, Өз хызметине тайынлады. ¹³ Бир ўақытлары мен Оған тил тийгизиўши, қуўдалаўшы ҳәм залым адам болсам да, Ол маған мийрим-шәпә-әтин берди. Өйткени менде ҳақыйқый исеним болмағанлықтан, не

* 1:1 *Masih* – еврей тилинде «Басына май қуылған адам» дегенді анлатады. Қудай ўәде еткен Күтқарыўшы.

ислеп жүргенимди билмейтуғын едим. ¹⁴ Бирақ Ийемиздин мийриими Масих Ийсадағы исеним ҳәм сүйиспеншилик пенен бирликтө мениң үстиме мол-мол болып төгилди.

¹⁵ «Масих Ийса бул дұньяға гүнакарларды қутқарыў ушын келди», – деген сөзлер исенимли ҳәм ҳәмме адамлар тәрепинен қабыл қылыныұға ылайықты сөзлер. Мен өзимди гүнакарлардың ишиндеги ең жаманыман деп есаптайман. ¹⁶ Бирақ, мен гүнакарлардың ишиндеги ең жаманы болсам да, Масих Ийса маған рехим етти. Кейинирек Өзине исенип, мәнгилік өмірге ерисетуғынларға өрнек болыўым ушын, Ол маған шексиз сабырлығын көрсетti. ¹⁷ Мәнгилік Патшага, өлмейтуғын ҳәм көринбейтуғын жалғыз Кудайға мәнгиге ҳұрмет ҳәм данқ болсын! Аўмийин.

¹⁸ Улым Тимофей! Сен туўралы алдын айтылған пайғамбаршылық сөзлерине тийкарланып, саған буйыраман: усы сөзлер бойынша жақсы әскер сыйяқты ис-хәрекет ет. ¹⁹ Исенимиди ҳәм ҳұжданыңды таза сакла. Айрыымлар ҳұжданын сатып, исениминен айрылды. ²⁰ Олардың арасында Гименей ҳәм Искендер де бар. Кудайға тил тийгизбейди үйренин деп, мен оларды жәмәэттен шығарып, шайтанның қолына тапсырдым.

Екинши бап

Кудайға сыйыныў ҳаққында

¹ Ең алды менен исениүшилерге мынданы үйретиүйнди өтиниш етемен: олар Кудай алдында ҳәмме адамлар ушын сорап, дуўа етип, жалбарынып, миннетдаршылық билдірсін. ² Патшалар ҳәм басшылар ушын да дуўа етсін. Сонда бизлер Кудайдың жолы менен ҳадал жасап, парахат ҳәм тыныш өмір сүреміз. ³ Бул ис жақсы болып, Қутқарыўшымыз Кудайға унайды. ⁴ Себеби Ол ҳәмме адамлардың қутқарылыўын ҳәм хақыйқатлықты билийин қәледи. ⁵ Кудай жалғыз ҳәм Кудай менен адамлардың арасындағы Тәүеллеши, Өзи адам болған Масих Ийса да жалғыз. ⁶ Ол Өзин ҳәмме адамлар ушын курбан қылды. Бул арқалы Ол Кудайдың ҳәмме адамларды қутқарыўды қәлдейтуғының белгиленген ўақытта дәлілледи. ⁷ Мен усы ушын Масих Ийса тәрепинен хабаршы ҳәм елши болып тайынланып, басқа милдетлерге исеним ҳәм хақыйқатлық ҳаққында үйрететуғын мұғаллим болдым. Мен алдап атырған жоқпан, ҳақыйқатын айтып турман.

⁸ Жәмәэтдеги ер адамларға ашыўланбаўды ҳәм тартыспаўды, ал ҳәмме жерде мухаддес қолларын көтерип дуўа етиў кереклигин үйретиүйнди қәлеймен. ⁹ Хаяллар да шашларына артықша сән бермей,

өзлерин алтынлар, хинжилер ямаса қымбат кийимлер менен емес, ал сыпайы кийим, әдеп ҳәм ийбе менен безесин. ¹⁰ Керисинше, олар Кудайдан қоркып жасайтуғын ҳаялларға ылайықлы жақсы ислер менен өзлерин көркем қылсын. ¹¹ Ҳаял тыныш ҳәм толық бойсынған ҳалда тәlim алсын. ¹² Ҳаялдың тәlim берип, ер адамды басқарыўына рухсат етпеймен. Ҳаял тыныш болсын. ¹³ Өйткени дәслеп Адам-ата, сонынан Ҳаўя-ене жаратылды. ¹⁴ Және де, Адам-ата емес, ал ҳаял алданып, гұна исмеди. ¹⁵ Бирақ, ҳаял исеним, сүйиспеншилик ҳәм мұхаддеслик пенен, әдепли болып жасаса, бала туўыўы арқалы күтқарылады*.

Үшинши бап

Жәмәэт жетекшилери ҳәм хызметшилери ҳақында

¹ «Егер ким де ким жәмәэт жетекшиси болыўды ансаса, жақсы исти арзыў еткени», – деген сөзлер ҳақыйкат. ² Солай етип, жәмәэт жетекшиси айыпсыз, бир ҳаяллы**, салмаклы, өзин тутып билетуғын, ҳүрметли, миймандос ҳәм тәlim бериүге кәбилетли болыўы шәрт. ³ Және де, ол мәскүнемликке берилген, қызба, жәнжелкеш, пайдакүнем болмай, ал мұләйим, ⁴ өз үйин жақсы басқаратуғын, балаларына сөзин тыңлатып, өзин ҳүрмет еттире алатуғын адам болыўы лазым. ⁵ Себеби өз үйин басқара алмайтуғын адам Кудайдың жәмәэтине қалай ғамхорлық қыла алады? ⁶ Жетекши жақында исенген адам болмаўы тийис. Олай болса, ол мактанаң кетип, шайтан сыйқлы жазага дуўшар болыўы мүмкин. ⁷ Және де, ол айыпланып, шайтанның дузағына тұспеўи ушын, жәмәэттиң сыртындағы адамлардың алдында жақсы атқа ийе болыўы керек.

⁸ Сол сыйқлы, жәмәэт хызметшилери де мәскүнемликке берилген, харам пайданы ғөзлейтуғын адам болмай, бир сөзли ҳәм ҳүрметли адамлар болыўы шәрт. ⁹ Олар исенимнин терен ҳақыйқатлығын билип, таза ҳүждан менен ис-хәрекет етиўи тийис. ¹⁰ Бул хызметшилдер де дәслеп сынектан өтиўи лазым. Егер айыпсыз болса, хызметке қойылсын. ¹¹ Сондай-ақ, олардың ҳаяллары да*** өсекши

* 2:15 Бул аят ҳаял бала туўыўы арқалы күтқарылады, деген мәнисти емес, ал ҳаял хожалықта ҳаяллық ҳәм аналық үазыйпасын жақсы орынлауы тийис деген мәнисти береди. Бул аятында айтылған аяtlар менен байланыстырып түсниниў тийис.

** 3:2 Ямаса: тек бир ҳаялға үйленген.

*** 3:11 Ямаса: хызметши ҳаяллар да.

болмай, хүрметли, салмақлы ҳәм ҳәмме исте исенимли болсын.
¹² Жәмәэт хызметшилери бир ҳаяллы*, балаларын ҳәм өз үй-ишин жақсы басқаратуғын адамлар болсын. ¹³ Хызметин жақсы атқарған хызметшилер жоқары мәртебеге ериседи ҳәм Масих Ийсаға деген исенимде үлкен батырлыққа ийе болады.

Уллы сыр

¹⁴⁻¹⁵ Мен жақын арада сениң жаңыңа барыўдан үмит етемен. Бирақ егер кешиксем, Кудайдың шаңарағында исенийшилердин қалай ис тутыўы кереклигин билийн ушын, саған усы хатты жазып атырман. Кудайдың шаңарағы – хақыйқат тиреги ҳәм тийкары болған тири Кудайдың жәмәеті. ¹⁶ Кудайдың жолының сырлы екени сөзсиз.

Келди Масих адам денесинде,
 Мухаддес Руўх** тәрепинен ҳақ деп тастыбықланды Ол,
 Периштерге көринди,
 Ол ҳаққында жәрияланды миллетлерге,
 Дұньяда Оған исенди,
 Ол жоқарыға алынды салтанат пенен.

Төртинши бап

Жаған тәлийматлар ҳаққында

¹ Мухаддес Руўх анық айтпакта: соңғы ўакыттарда гейбир адамлар алдаушы руўхларға ҳәм жинлердин тәлийматларына қулақ асып, исенимнен қайтады. ² Бундай тәлийматлар хұждансызы*** болған еки жұзли өтирикшилер тәрепинен тарқалады. ³ Бул өтирикшилер үйленниўди ҳәм турмысқа шығыўды қадаған етеди, және де, айырым азық-аўқатларды жемеуди буйырады. Деген менен, ҳақыйқатты билетуғын исенийшилердин миннетдаршылық билдирип жеўи ушын, Кудай бол нәрселерди жаратқан-ғо. ⁴ Кудай жараткан ҳәр бир нәрсе жақсы ҳәм егер миннетдаршылық пенен қабыл етисе, хеш нәрсеге тыйым салынбаўы керек. ⁵ Өйткени бизлер ҳәр бир нәрсени Кудайдың сөзи бойынша ҳәм дуўа етиў арқалы мухаддес деп қабыл етемиз.

Жақсы хызметши

⁶ Егер буларды туўысқанларға нәсиятласан, онда сен исенимниң ҳәм өзин тутынған жақсы тәлийматтың сөзлери менен азықланған,

* 3:12 Ямаса: тек бир ҳаялға үйленген.

** 3:16 Мухаддес Руўх – Кудайдың Руўхы.

*** 4:2 Сөзбе-сөз: хұжданлары ыссы темир менен қыздырылған.

Масих Ийсаның жақсы хызметшиси боласан.⁷ Жарамас ҳәм мәнисиз гәплерден аўлақ болып, өзинди Кудай жолында шыныктырып бар.⁸ Денени шыныктырыўдың пайдасы аз. Ал Кудайдың жолында шынығыў ҳәр тәреплеме пайдалы. Себеби бул арқалы хәзир ҳәм келешекте Әмир бериледи.⁹ Бул сөзлер исенимли ҳәм ҳәр тәреплеме қабыл етилиўге ылайықлы.¹⁰ Соның ушын бизлер аўыр мийнет етип, азап шекпектемиз. Өйткени ҳәммә адамлардың, әсиресе исениүшилердин Қутқарыўшысы болған тири Кудайдан үмит етемиз.

¹¹ Сен усыларды буйыр ҳәм үйрет.¹² Жассаң деп, өзинди ҳеш кимнин кемситиүне жол қойма. Керисинше, сөйлеген сөзин, жасаў тәризиң, сүйиспеншилигинг, исенимиң ҳәм пәклигинг менен исениүшилерге өрнек бол.¹³ Мен жаныңа барғанымша, исениүшилер жәмәэтине Мухаддес Жазыўларды оқыўға, үгит-нәсият етийте ҳәм үйретиўге өзинди бағышла.¹⁴ Ақсақаллар жыйыны сениң үстине қол қойып дуўа еткенде*, өзинде пайтамбаршылық арқалы берилген руўхый сыйды** пәс көрме.¹⁵ Усыны ис жүзинде қоллан ҳәм табысларынды ҳәммә көрийи ушын, өзинди буган толық бағышла.¹⁶ Өзине ҳәм берип атырған тәлимиде дыққат аўдар, усы ислеринди даўам ет. Усылай ислесен, өзинди де, сени тыңлайтуғынларды да куткарасан.

Бесинши бап

Жәмәэт ишинdegи қатнасықтар

¹ Фарры адамға урыспа, ал оны әкендей көрип, нәсият бер. Жас жигитлерди иининдей,² жасы үлкен хаялларды анаңдай, жас хаял-қызларды әжапаң ҳәм қарындасындаңай көрип, толық пәклик пенен ақыл-нәсият бер.

³ Ҳақыйқаттан қәүендөрсиз болған жесир хаялларды ҳүрмет ет.⁴ Бирақ, егер бир жесир хаялдың балалары ямаса аклықлары болса, олар ең алды менен Кудайдың жолы менен журип, өз үй-ишине ғамхорлық көрсетиўди, әке-шешеси менен кемпир апа ҳәм атасының алдында парызын өтеўди үйренин. Себеби бул Кудайға үнайды.⁵ Ҳақыйқаттан қәүендөрсиз, жалғыз калған жесир хаял Кудайдан үмит қылып, құни-туни Оған жалбарынып дуўа етеди.⁶ Бирақ тек кәйип-сапа менен жасайтуғын жесир хаял – тири өлик.⁷ Айыпланбаўы ушын, оларға усыларды ескертип қой.⁸ Егер ким де ким өз ағайин-түұғанларына,

* 4:14 Қол қойып дуўа етиў – исениүшилер жәмәэтинде бир адам хызметке қойылғанда исленетуғын ис-хәрекет.

** 4:14 Руўхый сый – Өзине хызмет етийи ушын, Кудайдың исениүшилерге беретуғын сыйы.

әсиресе үй-ишиндегилерге қарамаса, ол исенимнен жұз бурған адам болып, исенбейтуғын адамнан да бетер болғаны.

⁹ Жесирлер дизимине жазылатуғын жесир хаял тек бир мәртебе турмыска шықкан, жасы алпыстан кем болмаған болыўы керек.

¹⁰ Сондай-ақ, ол жақсы ислери менен ат шығарған болып: балаларын жақсы тәрбиялаған, миймандос болған, исениүшилерге кишипейиллик пенен хызмет еткен*, қыйыншылықта болғанларға жәрдем берген ҳәм ийгилики ислерге өзин бағышлаған болыўы тийис. ¹¹ Жас жесир хаяллардың атларын дизимге жазба. Өйткени олардың Масих-қа деген садыктығынан дене қәлеўлери үстин болып, және турмысқа шығыуды ойлады. ¹² Солай етип, олар алдын берген ўәделерин бузып, жазаға дуўшар болады.

¹³ Буннан тыскары, олар үйме-үй журип, ўақытларын бийкар өткизиүди әдетке айландырады. Олар тек ериншек болып қалмай, өсек те айтады ҳәм керек емес нәрселерди сөйлеп, басқалардың исине араласады. ¹⁴ Сонлықтан жас жесир хаяллар турмысқа шығып, бала туурыуын ҳәм хожалық жумысларын менгерип, душпанлардың өсек қылышына себеп туўдырмауын қәлеймен. ¹⁵ Себеби олардың гейбираеўлери әлле қашан азғырылып, шайтанның изине ерип кетти. ¹⁶ Егер исениүши бир хаялдың** жесир қалған жақынлары болса, оларға жәрдем етсін, исениүшилер жәмәэтине аўырманлық салмасын. Сонда исениүшилер жәмәэти ҳақыйқаттан қәүендесиз қалған жесирлерге жәрдем ете алады.

¹⁷ Жәмәэтти жақсы басқаратуғын ақсакаллар, әсиресе Кудайдың сөзин жәриялап ҳәм үретип, мийнет етип атырғанлар еки есе хүрметке ылайықты болсын. ¹⁸ Өйткени Мухаддес Жазыўда: «*Түйек айдаған өгиздин аўзын буўма*»*** ҳәм «*Жұмысны өз мийнет ҳақысына ылайықты*», – делинген****. ¹⁹ Еки ямаса үш гүёа болмаса, бир ақсакалға қойылған айыпламаны қабыл етпе. ²⁰ Басқалар коркыўы ушын, гұна ислегенлерди хәммениң алдында әшкара кыл.

²¹ Кудайдың, Масих Ийсаның ҳәм таңланған периштelerдин алдында саған ескертпек атырман: хеш кимди айырмай, тек бир тәрепке болыспай, усы буйырғанларымды орынла.

²² Биреўди хызметке алғы ушын, оның үстине кол қойып дуўа еткенинде, асығысылық қылма. Басқалардың гүналарына шерик болма: өзинди таза тут.

* 5:10 Сөзбе-сөз: мухаддеслердин аяғын жуўған.

** 5:16 Басқа нусқада: исениүши бир ер ямаса хаял адамның.

*** 5:18 Мухаддес Нызамды қайталау 24:5.

**** 5:18 Санлар 18:31; 2-Жылнама 15:7.

²³ Буннан былай, тек суу ишпей, асқазаның ҳәм жиий-жиийи болып туратуғын аўырыўларың ушын, аз ғана шарап та иш.

²⁴ Айырым адамлардың гүналары белгили болып, оларды ҳүким етилиүге алып келеди. Басқалардың гунасы болса, сонынан мәлим болады. ²⁵ Сол сыйяклы, жақсы ислер де белгили. Ал ҳәэзир белгили болмаса да, жасырын қалмайды.

Алтыншы бап

¹ Кудайдың атына ҳәм тәлийматына тил тиймеў ушын, қуллық мойынтырығы астында болғанлардың ҳәммеси өз хожайынларын толық ҳүрметке ылайықты деп санаын. ²Хожайынлары исениүши болған қуллар болса, туýысқанбыз-ғо деп, ҳүрметсизлик қылмай, керисинше, оларға және де жақсырақ хызмет етсін. Себеби олардың бул жақсы хызметинен пайда көретуғын хожайынлар – сүйикли исениүшилер-ғо. Усыларды үйретип, нәсиятла.

Жалған тәлиймат ҳәм ҳақыйқый байлық

³ Ким де ким өзге тәлийматты үйретип, Ийемиз Ийса Масихтың ҳақыйқат сөзлерин ҳәм Қудайдың жолына тийкарланған тәлийматты мақулламаса, ⁴ол менмен ҳәм хеш нәрсени билмейтуғын адам болғаны. Айтысың ҳәм тартысың кеселине жолыққан бундай адамның гәплері күншиллик, алауызылых, өсек ҳәм жаман гүманларды келтирип шығарады. ⁵Ақыл-ойлары уйланған, ҳақыйқатлықты жойтқан, Қудайға хызмет етий арқалы байыўға болады, деп ойлайтуғын бул адамлар арасында бәркұлла тартыслар болады.

⁶ Өзинде барға қанаат етип, Қудайдың жолы менен жүриў – үлкен жетискенлик. ⁷Өйткени бизлер бул дүньяға хеш нәрсе алып келмегидик ҳәм оннан хеш нәрсе де алып кете алмаймыз. ⁸Жайтуғын ҳәм кийетуғын нәрселеримиз болса, усыларға қанаат етейик. ⁹Ал байымақшы болғанлар азғырылыўға ушырайды. Олар адамларды бәлеге жолықтырып набыт қылатуғын көп мәниссиз ҳәм зыянлы ҳәүеслердин дузагына илинеди. ¹⁰ Себеби хәр түрли жаманлықтың негизи – ақшаны сүйиў. Айырымлар ақшаның изине түсип, исенимнен қайтты ҳәм өзлерин көп азапларға дуўшар етти.

¹¹Хәй, Қудайдың адамы, сен бул нәрселерден аўлақ бол. Ал ҳақылышқа, Қудайдың жолы менен жүриүге, исенимге, сүйиспеншилике, сабырлыққа ҳәм мүләйимликке умтылып жаса. ¹²Исенім ушын болатуғын жақсы гүресте жан-тәнин менен ҳәрекет етип, мәнгилик өмириди жөнеп ал. Өйткени Қудай сени усы мәңгилик өмири ушын

шақырған ҳәм сен көплеген гүүалар алдында исенимиңди ашық тән алғансаң. ¹³ Ҳәммеге Әмир беретуғын Қудайдың ҳәм Понтий Пилат тергегенде тураклылық пенен гүүалық берген Масих Ийсаның алдында саған мынаны буйыраман: ¹⁴ Ииємиз Ийса Масих келгенше, өзине берилген буйрықларды орынлап, миссиз ҳәм айыпсыз бол. ¹⁵ Қудай Өзи белгилеген ўакытта Ийса Масихтың қайта келийн көрсетеди. Қудай – алғыс-мақтаўларға ылайыклы жалғыз Ҳәkim, патшалар Патшасы, хұқимдарлар Ҳұқимдары. ¹⁶ Жалғыз Қудайдың ғана басында өлим жоқ. Ол хеш ким жақынлай алмайтуғын нурда жасайды, Оны хеш ким көрмеген ҳәм көрийи де мүмкін емес. Ҳұрмет ҳәм мәнгилик күш-құдирет Оныки болсын! Аўмийин.

¹⁷ Бул дүньядағы бай адамларға менмен болмауды ҳәм өткінши байлықтан үмит етпеўди буйыр. Ал олар рәхәт көрийимиз ушын бизлерге ҳәмме нәрсени мол-мол етип беретуғын Қудайдан үмит етсін. ¹⁸ Оларға жақсылық ислеўди, жақсы ислер менен бай болыуды ҳәм өзинде барын басқалар менен бөлисип, сақый болыуды да тапсыр. ¹⁹ Сонда олар хакыйқый Әмирге иие болыуы ушын, өзлерине келешекте беккем таяныш болатуғын ғәзийне топлайды. ²⁰ Ҳәй Тимофей, саған исенип тапсырылғанды сақла. Жарамас сөзлерден, өтириктен «билим» деп аталып, хакыйқатқа карсы туратуғын тәлийматтардан аўлақ бол. ²¹ Себеби айырым адамлар бул жалған билимге берилип, исенимнен қайтты.

Қудайдың мириими сизлерге яр болсын!